

Starší česká literatura II

Seminář bude probíhat formou diskuze nad primárními texty (zašlu vždy v dostatečném předstihu). Požadavky k atestaci: domácí příprava (četba textů), aktivní účast na semináři. Zkouška proběhne ústní formou.

Okruhy + doporučená literatura

Přehledové publikace

Dějiny české literatury. Edd. Hrabák, J. – Havránek, B. Praha 1959.

Lehár, J. – Stich, A. – Janáčková, J. – Holý, J.: *Česká literatura od počátku k dnešku*, 1998.

Lexikon české literatury. Praha 1985–2008.

Černý, V.: *Až do předsíně nebes*. Praha 1996.

Hejnic, J. – Martínek, J. – Truhlář, A. – Hrdina, K.: *Rukověť humanistického básnictví v Čechách a na Moravě 1–5*. Praha 1966–1982.

Jakubcová, A. a kol.: *Starší divadlo v českých zemích do konce 18. století*. Praha 2007.

Kolár, J.: *Návraty bez konce*. Brno 1999.

Kolár, J.: *Sondy. Marginálie k historickému myšlení o české literatuře*. Brno 2007.

Kopecký, M.: *Český humanismus*. Praha 1988.

Kouba, J.: *Slovník staročeských hymnografů (13.–18. století)*. Praha 2017.

Petrů, E.: *Vzdálené hlasy*. Olomouc 1996.

Storchová, L., a kol.: *Companion to Central and Eastern European Humanism: the Czech Lands I*. Berlin 2020.

Škarka, A.: *Půl tisíciletí českého písemnictví*. Praha 1986.

Vašica, J.: *České literární baroko*. Praha 1938.

Vašica, J.: *Eseje a studie ze starší české literatury*. Opava 2001.

Vlnas, V. (ed.): *Sláva barokní Čechie. Stati o umění, kultuře a společnosti 17. a 18. století*. Praha 2001.

Voit, P.: *Encyklopedie knihy*. Praha 2008.

Edice, ediční řady

Kalista, Z.: *České baroko*. Praha 1941.

Kolářová, J. – Strnadová, K.: *Dělání mnohých knih žádného konce není: antologie textů ke studiu starší české literatury*. Olomouc 2011.

Lehár, J. – Stich, A.: *Česká literatura od počátku k dnešku. Kniha textů I*. Praha 1998.

Ratajová, J. – Storchová, L.: *Děti roditi jest božské ovotce: gender a tělo v českojazyčné babické literatuře raného novověku*. Praha 2013.

Ratajová, J. – Storchová, L.: *Nádoby mdlé, hlavy nemající: diskursy panenství a vdovství v české literatuře raného novověku*. Praha 2008.

Ratajová, J. – Storchová, L.: *Žádná ženská člověk není: polarizace genderů v českojazyčné literatuře 2. poloviny 18. století*. Praha 2010.

Ratajová, J. – Storchová, L.: *Žena není příšera, ale nejmilejší stvoření boží: diskursy manželství v české literatuře raného novověku*. Praha 2009.

Sládek, M.: *Malý svět jest člověk aneb Výbor z české barokní prózy*. Jinočany 1995.

Sládek, M.: *Vítr jest život člověka aneb Život a smrt v české barokní próze*. Jinočany 2000.

Česká knižnice; Památky staré literatury české (Academia), Thesaurus absconditus (Atlantis), Živá díla minulosti (Odeon)

1a. Renesance, humanismus, reformace

Kaufmann, Th.: *Vykoupení a zatracení: dějiny reformace*. Praha 2020.

„Národní humanismus v diskusi,“ *Česká literatura* 62, 2014, č. 2, 4 a 5.

Storchová, L.: *Paupertate styloque connecti. Utváření humanistické učenecké komunity v českých zemích*. Praha 2011.

1b. Cestopisy, satirické a mravoučné spisy

Borovička, M.: *Velké dějiny zemí Koruny české. Tematická řada, Cestovatelství*. Praha – Litomyšl 2010.

Hejnic, J.: „Šimon Fagellus Villaticus a Frantova práva,“ *Listy filologické* 101, 1978, č.1, s. 25–38, 64.

Šorm, M.: *Podkoní, žák a smrt: Rozpory a vícehlasy v české poezii 15. století*. Praha 2023.

Edice:

Kolár, J.: *Frantova práva a jiné kratochvíle*. Praha 1977.

Rvačovský, V. L.: *Massopust*. Ed. Šlosar, D. – Kolár, J. Praha 2008.

Storchová, L. a kol.: *Mezi houfy lotrův se pustiti: české cestopisy o Egyptě 15.–17. století*. Praha 2005.

z Mitrovic, Václav Vratislav: *Příhody Václava Vratislava z Mitrovic, které on v tureckém hlavním městě Konstantinopoli viděl, v zajetí svém zakusil a po šťastném do vlasti navrácení sám léta Páně 1599 sepsal*. Ed. Bejblík, A. Praha 1977.

z Polžic a Bezdržic, Kryštof Harant: *Putování aneb Cesta z Království českého do města Benátek, odtud po moři do země Svaté, země Jüdské a dále do Egypta a velikého města Kairu*. Ed. Bočková, H. – Melounová, M. Praha – Brno 2017.

2a. Drama

Jacková, M. – Linka, J.: *Komedie nové a duchovní: raně novověké biblické drama v českých zemích*. Dolní Břežany – Praha 2021.

Jacková, M.: *Divadlo jako škola ctnosti a zbožnosti: Jezuitské školské drama v Praze v první polovině 18. století*. Praha 2011.

Polehla, P. a kol.: *Náboženské divadlo v raném novověku*. Ústí nad Orlicí 2011.

Edice:

Kocmánek, V. F.: *Sedm interludií*. Ed. Hrabák, J. Praha 1953.

Kyrmezer, P.: *Divadelné hry*. Ed. Cesnaková-Míchalcová, M. Bratislava 1956.

Mouřenín z Litomyšle, T.: *Veršovaná tvorba*. Ed. Kopecký, M. Praha 1995.

Souček, S.: *Rakovnická vánoční hra*. Brno 1929.

2b. Knížky lidového čtení

Hon, J. „Když dva mluví o tomtéž: Knížky lidového čtení, prozaický román a místo fikčního vyprávění v české literatuře raného novověku,“ *Acta Universitatis Carolinae. Philologica*, 2014, č. 3, s. 119–131.

Kolár, J.: *Česká zábavná próza 16. století a tzv. knížky lidového čtení*. Praha 1960.

Edice:

Kolár, J. – Jaluška, M.: *Historia o životě doktora Jana Fausta*. Praha 2019.

Kolár, J. – Stich, A.: *Tři knížky lidového čtení*. Praha 2000.

Kolár, J.: *Tříkrát rozprávky o jednom hrdinovi*. Praha 2004.

Sládek, M.: *Malý svět jest člověk aneb Výbor z české barokní prózy*. Jinočany 1995.

3a. Historiografie

Le Goff, J.: *Paměť a dějiny*. Praha 2007.

Linka, J. a kol.: *Na okraj Kroniky české*. Praha 2015.

Kutnar, F. – Marek, J.: *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví*. Praha 2009.

Edice:

Balbín, B.: *Rozmanitosti z historie Království českého*. Přel. a ed. Čepelák, Jiří A. a kol. Praha 2017.

Hájek z Libočan, V.: *Kronika česká*. Ed. Linka, J. Praha 2013.

Pešina z Čechorodu, T.: *Prodromus Moravographiae*. Ed. Koupil, O. – Havlík, J. M. Praha – Brno 2021.

Skála ze Zhoře, P.: *Historie česká: od defenestrace k Bílé hoře*. Ed. Janáček, J. Praha 1984.

Stránský, P.: *O státě českém*. Přel. a ed. Ryba, B. a kol. Praha 1985.

Země dobrá, to jest země česká. Ed. Kučerová, I. – Medová, L. Brno 1998.

3b. Baroko, exulantská tvorba

Bobková, L.: *Exulanti z Prahy a severozápadních Čech v Pirně v letech 1621–1639*. Praha 1999.

Kalista, Z.: *Tvář baroka*. Praha 2005.

Malura, J.: *Písňe pobělohorských exulantů (1670–1750)*. Praha 2010.

Štěříková, E.: *Stručně o pobělohorských exulantech*. Praha 2004.

Štěříková, E.: *Z nouze o spasení. Česká emigrace v 18. století do Pruského Slezska*. Praha 1992.

Vašica, J.: *České literární baroko*. Praha 1938.

Vymezení pojmu „baroko“ v české literární historii, Česká literatura, 53, 2005, s. 376–393.

Edice:

Malura, J. – Kosek, P.: *Čistý plamen lásky: výběr z písní pobělohorských exulantů ze Slezska*. Brno 2004.

J. A. Komenský: <https://komeniologie.flu.cas.cz/cz/>

4. Homiletika, exempla

Dvořák, K. a kol: *Soupis staročeských exemplů*. Praha 2016.

Gurevič, A. J.: *Kultura a společnost středověké Evropy očima současníků: Exempla 13. století*. Praha 2022.

Havelka, T.: „Slyšme jeden strašlivý příběh: K exemplům v 17. a 18. století, zvláště v českých postilách,“ *Česká literatura* 64, 2016, č. 3, s. 341–371.

Sládek, M.: *Slovo ze srdce jejich aneb Nedělní kázání v pobělohorských bohemikálních postilách a tradiční perikopní systém*. Praha 2017.

Edice:

Horáková, M. a kol.: *Nádoba zapálená: soubor svatonepomucenských kázání a jiných spisů z první poloviny 18. století*. Žďár nad Sázavou 2000.

Kopecký, M a kol.: *Žena krásná náramně: soubor svatojánských kázání a jiných spisů z doby opata Václava Vejmluvy*. Žďár nad Sázavou 1998.

Maroszová, J.: *Vera mundi lumina: výbor dominikánských barokních kázání*. Praha 2016.

Pohanka, J. a kol.: *Medotekoucí sláva na hůře Libanu: soubor českých svatojánských duchovních promluv z doby opata Václava Vejmluvy*. Kostelní Vydří 1995.

Sládek, M.: *Svět je podvodný verbíř aneb Výbor z českých jednotlivě vydaných svátečních a příležitostných kázání konce 17. a prvních dvou třetin 18. století*. Praha 2005.

5. Kancionálové písně

Malura, J.: *Písně pobělohorských exulantů (1670–1750)*. Praha 2010.

Sehnal, J.: *Adam Michna z Otradovic – skladatel*. Olomouc 2013.

Škarka, A.: „Kapitoly z české hymnologie,“ in *Půl tisíciletí českého písemnictví*, Praha 1986, s. 190–302.

Škarpová, M.: *Mezi Čechy, k pobožnému zpívání náchylnými*. Praha 2015.

Edice:

Božan, Jan Josef: *Slaviček rájský*. Ed. J. Malura – P. Kosek. Brno – Ostrava 1999.

CD Božan, Jan Josef: *Slaviček rájský. Vivat tempora!* Collegium quod libitum 2009.

Bridelius, F.: *Jesličky: staré nové písničky*. Ed. Kosek, P. – Slavický, T. – Škarpová, M. Brno 2012.

CD *Jesličky*. Ritornello 2000.

Malura, J. – Kosek, P.: *Čistý plamen lásky: výbor z písní pobělohorských exulantů ze Slezska*. Brno 2004.

Michna z Otradovic, Adam: *Básnické dílo, texty písní 1647–1661*. Ed. M. Čejka. Praha 1999.

CD Michna z Otradovic, Adam: *Česká mariánská muzika*. Chorus angelus 2000.

Zdoroslaviček Felixe Kadlinského. Ed. M. Kopecký. Brno 1971.

CD *Felix Kadlinský: Zdoroslaviček*. Ritornello Fraucimor, Michael Pospíšil 2005.

6a. Hagiografie

Andrle, J. a kol.: *Raněnovověká bohemikální hagiografie o českých patronech: Soupis legend, kázání a příbuzných textů o zemských patronech vydaných tiskem v l. 1550–1750*. Praha 2021.

Legenda, její funkce a zobrazení. Praha 1992.

Škarpová, M.: „Jak číst barokní legendu? Svatováclavská legenda (1643–1644) Jiljího od sv. Jana Křtitele slovem i obrazem,“ *Česká literatura* 69, 2021, č. 2, s. 197–235.

Škarpová, M. a kol.: *Patron saints and saintly patronage in early modern Central Europe*. Praha 2019.

Edice:

Beckovský, Jan František: *Milá choť nebeského Miláčka blahoslavená Anežka panna*. Ed. Sládek, M. Praha 2011.

Bridel, B.: *Hymny, písně legendy*. Ed. Linka, J. Praha – Brno 2020.

Kalista, Z.: *Z legend českého baroka*. Olomouc 1934.

6b. Kramářské tisky, rukopisy, orální kultura

Holubová, M. a kol.: *Katalog kramářských tisků I–III*, Praha 2008–2017.

Edice:

Fumerton, P. a kol.: *Czech Broadside Ballads as Text, Art, Song in Popular Culture, c.1600–1900*. Amsterdam 2022.

Graham, W. A.: *Beyond the Written Word: Oral Aspects of Scripture in the History of Religion*. Cambridge 1987.

Chartier, R.: *The Cultural Uses of Print in Early Modern France*. Princeton 1987.

Kosek, P. a kol.: *Má svou známou notu: kramářské písně v ústní tradici Moravy a Slezska*. Brno 2022.

Linda, J. a kol.: *Repertorium rukopisů 17. a 18. století z muzejních sbírek v Čechách I–II*. Praha 2003, 2007.

Ong, W. J.: *Technologizace slova: mluvená a psaná řeč*. Praha 2006.